Csütörtök, november 24. 1904. Egyes szám ára 10 fillér XXV. évfolyam, 94-ik szám.

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön. Előfizetési ár: Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kossuth-tér, Haris-ház, hová a kéziratok cimzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt áron számit fel.

A parcellázás.

Néhány nap előtt közölték a fővárosi hirlapok, hogy Sennyey Miklós báró zemplénvármegyei uradalmából 1470 hold földet adott el kisgazdáknak s ezt széttagolva, 245 családot juttatott olcsó földhöz. Különösen kiemelték a lapok, hogy a nemes báró ezt közvetitő nélkül cselekedte, személyesen lépvén érintkezésbe a néppel.

Olyan helyes fontos mozzanat ez a maga egészében, hogy kár lenne eltünni engedni az egymást követő napihirek forgatagában, mert érdemes rá, hogy megálljunk előtte és egy kevéssé foglalkozzunk vele.

A mi hazánk egyik legnagyobb baja, kétségen kivül a helytelen birtok-eloszlás. Túlságosan sok a fölötte nagy latifundium és folyton kevesbedik a közép- és a kisbirtok. Nagyon közeledünk Anglia felé. Tudvalevőleg Angliában és Valeszben az összes földterület egynegyed részénél több csupán 874 személy tulajdona, évi 280 millió korona jövedelemmel; Skóciában 580 személyé a terület háromnegyedrésze s Irországban az összes terület fele mindössze 744 személyé. De Angliának óriási ipara és kereskedelme elviselhetővé teszi ezt a helyzetet, mert a nép milliói az ipar és kereskedelem terén, valamint a gyarmatokban bő megélhetési forrásokra lelnek s mindameliett Angliában is mind erősebben nyilvánul az áramlat ez ellen a helytelen birtokeloszlás ellen, aminek az a vége, hogy ma már Angliában csak az összlakosság 10 százaléka foglalkozik mezőgazdasággal.

De mi ma még túlnyomóan mezőgazdaságból élő ország vagyunk, ahol a milliók nem mehetnek iparra és kereskedelemre, ezeknek tehát meg kell adni a módot arra, hogy takarékossággal és munkával önálló egzisztenciát szerezhessenek maguknak, mert ha ezt nem tesszük lehetővé, hanem ellenkezőleg, a falu terjeszkedését nagybirtokokkal bilincsekbe tesszük, akkor természetes, hogy a mezőgazdasági nép óriási zöme, a nemzet gerincének millió atómja vagy fölszivatik a tengerentúli ipar szolgálatában, vagy egy gyermek-rendszerre szoritkozik. Mindkét orvoslási mód állandó vérvesztés, amely nagyon eltávolitja reményünket a harminc millió magyar fölemelő eszményétől.

Ha Németországban a nagy választófejedelem s később Nagy Frigyes nem veszik kezükbe a telepités politikáját s nem ügyelnek arra aggódó gondoskodással, hogy a pusztuló közepes és kis üzemek száma a nemzeti élet gazdasági egyensulyában helyreállittassék, ma Németország túlnyomó része nem örvendene aránylag oly kedvező és jótékony birtok-eloszlási viszonyoknak. De ezeknek a nagy államférfiaknak a közrehatása folytán már a 17. és 18. században 30—40.000 közepes és 100.000—120.000 kis parasztbirtok jött létre. Mégis Németország ma is igen nagy sulyt vet a megfelelő birtokelosztásra, főleg az északkeleti részek kedvezőtlen helyzeténél fogva, s Pózenben az 1886. április 26-ki törvénynyel a kezében, maga az állam vesz meg alkalmas birtokokat s fölosztja, mig az ország más részein az 1890. június 27-iki és 1891. július 7-iki járadék birtok törvények segitségével maguk a nagybirtokosok esz közlik a parcellázásokat állami financiális erők segitségével.

Nálunk főleg a török pusztitások tömérdek apró gazdasági egzisztenciát tettek tönkre, de az akkori egyoldalu nemesi felfogás nem látott még a parasztban mást, mint olcsó munkást s igy még csak gondolni sem lehetett arra, hogy az elpusztuló kisüzemeket köztekintetből ujakkal pótolták volna. Mindenki annyi jobbágyat tartott, a mennyi éppen elkerülhetetlenül szükséges volt, egyébként pedig élelmes egyének harácsolták össze a pusztán maradt apró földeket.

Nemrégen hozzákezdtünk ugyan a telepitési akcióhoz, de egyrészt azzal a kevés pénzzel, a mi rendelkezésre állott, nem lehetett nagy eredményeket elérni, másrészt a vezérelemek mélyen hallgatnak a telepitési akció fejlesztéséről.

De ha ez a szoros értelemben vett telepités meg is akadt, nem szabad megakadnia a helytelen birtokeloszlás másik orvoslási módjának: a falu terjeszkedése előmozditásának. Ez nem jár annyi kockázattal, mint a lakosságnak más helyre tömeges áttelepitése, mert mig emiatt az elhelyezendő elemek sem gazdaságilag nincsenek még kipróbálva, sem pedig uj otthonuk természetrajzi és gazdasági viszonyait nem ismerik eléggé, addig a falu egyszerü tágitási akciójánál az, a ki földet ad, s a ki földet vesz, ismeri egymást, de az utóbbiak egyúttal ismerik is a helyet, a hol jövőjüket megalapitják, mert hisz alig van pár puskalövésnyire azoktól a rögöktől, a melyeket őseik szántogattak.

De viszont más oldalról óriási baj az orvoslás eme módjánál, hogy tág kaput nyit az uzsora legrettentőbb fajtájának: a földuzsorának. Mert vegyük föl, hogy egy község gazdaságilag elég jól fejlett, a nép nem szegény, sőt nagyrészt van megtakaritott pénzük is. Ha ilyen helyen egy élelmes közvetitő kiadja a jelszót: »az uradalmat parcellázzuk«, az évtizedek óta visszafojtott földéhség oly elemi erővel tör ki, hogy hihetetlen árakat adnak a földért a falusiak. S nemcsak nálunk, de Európaszerte általános tudat, hogy a paraszt igen rossz földbecslő. Rendesen a legjobb esztendő tapasztalatát veszi alapul, s roppant nagy benne az optimizmus. Jó viszonyok között meg is valósul a reménye, de ha jön egy pár rossz esztendő, halomra dől az egész számitás, s nemcsak az uj birtok siklik ki a vásárlók kezéből, de elúszik a régi föld is. Komoly gyakorlati emberektől hallottam aggódó megjegyzéseket a nálunk divatos észnélküli s uzsoraszerű parcellázásról, a mi rosszabb, mint ha semmit sem csinálnánk, mert igy a mellett, hogy az uj föld inog a vevő lába alatt, még veszélybe jut a régi is.

S mindez nem onnan van, mintha a parcellázó földtulajdonos kérne túlnagy árat birtokáért, hanem ott a baj, hogy azok, a kik parcelláznak, restelnek személyesen vagy a saját közegeikkel érintkezésbe lépni a néppel, hanem az egész birtokrészt átadják egy közvetitőnek, a ki azután óriási nyereséggel osztja föl azt. Tudok esetet, a hol a föld tulajdonosa 250 koronát kapott a parcellázott föld holdjáért, s az élelmes közvetitőnek sikerült 600 koronás árakat elérni. Persze azzal azután már nem törődik ez a közvetitő, hogy egészséges talajra lép-e a parcella vevője, avagy romlásba siet. Külföldön több szociális érzék lévén a vezető körökben, annyira komolynak tartották ezt a veszedelmet, mely a jó dolgot is rosszra forditja, hogy Angliában és Németországban egész sora a törvényeknek és rendeleteknek védi a népet az ugynevezett parcellauzsora ellen, a mi külföldön szociálpolitikailag kidolgozott fogalom. Németországban az ipar és büntetőtörvény keretében egész sereg törvényszakasz van ez ellen a parcella-uzsora ellen, Württembergben megtiltották, hogy a szétdarabolt parcellát bizonyos időn belül visszavásárolni lehessen, hogy

ezzel is gátoltassék az uzsora, mig Angliában a parcellázásoknál ki van zárva a közvetités, hanem mindig a község maga vezeti az egész folyamatot. Igy azután egészséges parcellázás létesül, nem olyan, mint a milyet minálunk hoztak divatba, a melyeknél a közvetitő busás nyereségre tesz szert, a kisgazda meg olyan drága földet kap, hogy Isten csodája, ha nem megy rajta tönkre.

Ezért üdvözlöm lelkesen Sennyey Miklós báró példáját, a ki fölemelkedett arra a szociális magaslatra, a honnan intézve áldás a parcellázás, s a jövő jólét csirája. Bár követné példáját a többi latifundiális birtokosunk is. Hisz nekik is érdekükben áll az, ha állandó, egészséges alapon terjeszkedik a falu, mert ezzel nő a munkáskéz száma, meg azután az akként nyert tőkét nagy birtokaik intenzivebb kezelésére fordithatnák, meghonosithatják a mezőgazdasági ipart az egész vonalon, jövő iparunk egyedüli észszerű alapozását. Hisz nagybirtokaink gazdasági szinvonala csekély kivétellel éppen túlságosan extenziv jellegénél fogva nagyon alatta áll a külföldi latifundiumoknak, s ennek éppen nagybirtokosaink tőkeszegénysége az oka. Lefelé is, fölfelé is jóltevőleg hatna tehát Sennyey Miklós báró hirül adott példája szerint a szolid, közvetitő nélküli, egészséges parcellázás.

Dr. N. E.

A sztrájktörvény előkészitése. A budapesti kereskedelmi és iparkamara mindjárt az év elején, első ülésén elhatározta, hogy a sztrajk-és bajkottmozgalmakkal szemben állást foglal és felhivja a kormányt hogy erélylyel foganatositsa mindezt amik a törvény alapjan megtehetők. Kiindulva abból, hogy ez utóbbi időben mind jobban elharapódzott sztrajk- és bajkotmozgalmak a nemzet gazdasagi életét gyökereiben támadják meg és veszélyeztetik, — inditott mozgalmat a kamara a baj orvoslására.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a kormányhoz intézendő javaslatot széles alapon készitette elő. A tervezet az iparosok véleményének meghallgatása alapján készült, akikhez a kamara harminckilenc kérdést intézett. A kérdésekre a gyakorlati élet tapasztalataiból adtak valaszt az iparosok. A beérkezett feleletek alkalmasok arra, hogy megvilagositsak azt az éppen nem szük keblű vagy egyoldalú felfogast, amelyet a munkaadók a munkaskérdést illetőleg táplálnak.

A szakkörök a munkaskérdés elfajulásának mélyebben fekvő okait az általános közgazdasagi bajokban latjak igy első sorban a vámterület közösségében. Fejlett, gazdag és megerősödött ipar mellett a bérharcok sem fajulhatnának el nalunk annyira és főleg nem lehetnének olyan végzetes következményüek.

Amikor a munkaadók az általuk űzött iparagban maguk is folytonosan élet-halál harcot kénytelenek folytatni az osztrak iparossaggal, mint erősebb ellenféllel szemben, sokszor ezt a harcot csak olyan áldozatok áran képesek megvivni és e küzdelemben maguk fenntartani, amelyeket részben a munkasokra kénytelenek átharitani. A hazai iparagaknak a tulnyomó osztrak versenynyel szemben való hiányos védelme, a szakkörökből beérkezett nyilatkozatok egy része szerint, a hazai iparosnak is jobb megélhetést biztositana.

Az összes nyilatkozó szakférfiak a munkáskérdések körül fennforgó bajok legfőbb kútforrását a megélhetés drágaságában találják és arra útalnak, hogy a munkás megélhetését Magyarországon, de legfőképen az ország nagyobb városaiban és a fővárosban mesterségesen drágitják.

A kamara által adott nagyterjedelmű előadói tervezetben megtaláljuk a legutóbbi bérharcok általános jelenségeinek leirását, a munkások kivánságait, amelyek az akkod munka eltörlésére vonatkoznak s ennek a kivánságnak szakszerű méltatását.

Az előadói tervezet még kiterjeszkedik a következőkre: a munkaközvetités, — a munkaközvetités reformja és pártatlansága, szakszerű közvetités, a szakegyesületi rendszer, a békéltetés és egyeztetés reformja, a békéltetés irányának reformálása, a sztrájkjog szabályozása, a dolgozni akarók védelme a szakegyesületek törvényes elismerése és szabályozása, szociálpolitikai intézkedések, a munkaidő makszimumának kérdése, munkásjóléti intézkedések.

Az általános leirás után negyvenkét pontban foglalja össze azokat az irányelveket amelyeknek figyelembe vételével a munkásviszonyok rendezésére és a munkások védelmére vonatkozó törvény megalkatandó volna.

A szegedi kamara és a szövetkezetek.

Az a rombolas, amelyet az altruizmus jegyében folytatott szövetkezeti űzérkedés a magyar kiskereskedelem terén az utóbbi néhany év alatt végzett, ismét védelmi állasba sorakoztatja az orszag ipar- és kereskedelmi kamatait. Az ujabb alkalom a Nagy Ferencz féle törvénytervezet, amely a szövetkezetek artalmas működési körének állitólagos megszoritasara készült tényleg, azonban ugyanazt az egyoldalu agrárizmust szolgalja, amely a faj- és felekezeti gyűlöletből taplálkozó jelszavakkal igyekszik önczéljait előmozditani. A kereskedelmi miniszter a törvénytervezetet az ipari és kereskedelmi érdekek szempontjaból leendő biralat czéljaból megküldte a kamaráknak, amelyek most sorban fölemelik szavukat a tervezet ártalmas és visszás egyoldalusaga miatt.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara most küldte el a kormányhoz terjedelmes fölterjesztését, amelyet Kulinyi Zsigmond titkar készitett, a tervezet minden részét szakszerüen s ügyesen kritizáló alapossaggal. A fölterjesztésnek különösen az a része érdemel figyelmet, amely a falusi fogyasztási szövetkezetek visszaélései ellen van irányitva s tiltakozik azon otromba és aljas eszközök használata ellen, amelyekkel a falusi ugynevezett intelligenczia a legtöbb helyen a kiskereskedők ekszisztencziajára tör s aztán magát a »megmenteni« szándékolt népet is csupa altruizmusból tönkreteszi.

A kamara e czélnak megfelelőleg a törvénytervezetet a következő rendelkezésekkel óhajtja kiegészittetni:

Kötelező rendelkezés teendő arról, hogy a szövetkezés sem nyiltan és közvetlenül, sem közvetve nem űzhet politikai, nemzetiségi vagy felekezeti propagandat és ehhez képest: a czégében vagy bármely üzletága megjelölésénél, ezégtablain, nyomtatványain és hirdetményeiben nem használhat oly jelzőt s nem tehet oly közlést, ami a szövetkezetnek és illetőleg a tagoknak valamely parthoz, nemzetiséghez vagy felekezethez való kötöttségére utalna. Oly rendelkezést, mely a szövetkezeti tagoknak, tisztviselőknek és alkalmazottaknak kizárás, illetőleg elbocsátás terhe alatt megtiltja, hogy a szövetkezet működésével, üzletvitelével vagy bármely tényével összefüggőleg politikai, nemzetségi vagy felekezeti propagandát űzzenek, avagy általában olyat tegyenek, amitől maga a szövetkezet eltiltatik.

Ezen módositások — mondja a fölterjesztés — a kamara nézete szerint nem szorulnak bővebb indokolasra, mert a proponált rendelkezések elég érthetően megjelölik azokat az általánosan ismert visszaéléseket, melyek által számos szövetkezet valóságos veszedelmévé tette magát annak a társadalomnak, melynek állitólag a boldogitasára szervezkedett.

Amint a magyar állam legmagasabb érdekéből, azonképp a szűkebb helyi társadalmak jóvoltáért is kérlelhetetlenül el kell itélni és az uj törvény erélyes rendelkezéseiben el kell háritani azt, hogy az altruizmus szolgálatára hivatott és csakis e szolgálat teljesitése esetén létjogosult szövetkezeti eszme a politikai, nemzetiségi vagy felekezeti küzdelmek és agitácziók eszközévé alacsonyittassék. Ez a fönti rendelkezés, nézetünk szerint elemi követelménye az uj törvényalkotásnak, melyre az ilyfajta szövetkezeti visszaélések miatt följajduló társadalom évtizedes panaszainak hatasa alatt határozta el magát a kormany, belátván, hogy a szövetkezeti eszme köpönyege alatt üzött ezen végzetes agitácziók irányzata sem állami, sem társadalmi szempontból, sem a közbékesség érdekéből nem helyeselhető és nem türhető.

Ezekre a mindenekfölött fontos indokokra való tekintettel javasoljuk az emlitett rendelkezéseket, melyek nemcsak az elsősorban álló nemzeti, állami és tarsadalmi érdekek megóvását célozzák, de maguknak a szövetkezeteknek is nagy előnyére fognak szolgálni. Hiszen, amint már is sok tapasztalás igazolja, semmisem áshatja alá annyira a szövetkezet létét, mintha annak körében politkai, nemzetiségi vagy felekezeti agitácziókra hajlandó klikkek ragadják magukhoz a vezetést. Mert ezek épp a sötét elfogultságból eredő czélzatainak rendelik ala a szövetkezet hivatását és anyagi érdekeit és az irányitó gondolatuk, törekvésük nem a szövetkezet boldogulása, nem a szövetkezeti tagok érdekeinek gondozása és megvédelmezése, hanem a harcz és a támadás mindazon mas intézmények, szervezetek és egyének ellen, akikre a szövetkezetbe átvitt agitácziók szempontjából vak gyűlöletük irányul.

A magyarországi részint igen áldásos szövetkezeti tevékenység ismerői és az elriasztó példák egész konkrét sorozatát adhatnák elő arról az agitácionális szövetkezeti »munkaról«, mely kivált az ily jellegü felekezeti fogyasztasi szövetkezetekben a rombolas eredményére vezet társadalmilag annál bizonyosabban, mert a vallásos nép fanatizalásával viszik a harczot és nyilvanosan fölszentelt és az örök mécsekkel ellatott szövetkezeti boltokat a nép előtt szinte zarándokhelyekül jelölik meg, elatkozván és karhozattal fenyegetvén azokat, kik nem az »isten áldasat« egyedül biztositó szövetkezeti bolti cikkeket vasárolják.

Nem tartjuk kétségesnek, hogy az itt jelzett példakat jól ismerik mindazok, kik a szövetkezeti ügyekben avatottak és hogy az ezek közreműködésével alkotandó uj törvény nem mellőzheti az általunk javasolt intézkedések fölvételét, beleértve azt, mely a szövetkezeti jövedelmek közcélokra való forditását is helyes irányban kivánja hasznositani.

Ez a legérdekesebb és leginkabb közérdekű része a fölterjesztésnek, amely különben is igen helyes és alapos érvekkel emel fegyvert a Nagy Ferencz-féle törvénytervezetre, amely a szövetkezeti munkalkodás némely fattyuhajtásait lenyesegeti ugyan, de a sulyos bajt még csak megállapitani sem igyekszik.

Ujdonságok

Szentes, 1904. november 24

— **Városi közgyülés.** Szentes város képviselőtestülete f. hó 28-an, hétfőn délelőtt 9 órakor közgyűlést tart a túl a kurcai tanácskozó teremben. E közgyűlés tárgysorozatán a kiválóbb érdekű ügyek a következők: A

kereskedelemügyi miniszter leirata az orosháza-szentes-csongrádi vasút épitési engedélyének kiadasa tárgyában a városi képviselőtestület által hozzá intézett kérelemre; ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyben a város által a kérdéses vasútépités költségeihez való hozzájárulás tárgyában hozott hatarozatot jóváhagyja. — A város vagyonleltárának és a leltározó bizottság javaslatának tárgyalása. — A marhavágásról, húsvizsgalatról és húskimérésről alkotandó szabályrendelet tárgyalása.

— A központi választmányok ujraalakitása. A belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz rendeletet intézett, mely szerint tekintettel arra, hogy az 1901. évben ujból alakitott központi választmányok megbizatása a f. év végén lejar, hivatkozással az 1874. évi XXXIII. törvénycikk 20. §-nak utolsó bekezdésére, felhivja őket, hogy a központi választmányok ujból való megalakitása iránt, a jelenleg működő központi választmányok megbizatása idejének lejárta előtt, az idézett törvénycikk 18, 19 és 20. §-aiban foglalt rendelkezések pontos betartása mellett intézkedjenek és intézkedésük eredményéről, a vonatkozó és a valasztasi eljaras módjat is feltüntető közgyűlési határozat bemutatása mellett, hozzá a f. évi december hó végéig mulhatlanul jelentést tegyenek.

— A városi tisztviselök fizetés-javitása. Jeleztük lapunk előző szamaban, hogy a belügyminiszter — a közbevetett fölebbezés elutasitásával — jóváhagyta a Szentes városi tisztviselők fizetésjavitasaról hozott városi közgyűlési hatarozatot és hogy a miniszteri döntés már expedició alatt van. Most hirt adhatunk róla, hogy a miniszter döntése ez ügyben mar le is érkezett a vármegyéhez és hogy ezek szerint a városi tisztviselőknek fizetésjavitasa visszamenőleg mar ez évi július elsejétől esedékes lesz. Természetes, hogy e fizetési többlet födözése érdekében most már úgy a folyó évre, mint a jövő évre is pótköltségvetést kell a varosnál csinálni. Az adófizető polgárok teljes megnyugtatasa végett azonban jelezhetjük egyuttal azt is, hogy ezek a pótköltségvetések sem ez évben, sem a jövő évben nem fognak egy fillér községi pótadóemelkedést sem előidézni.

— A polgármester gyasza. Sulyos, fajdalmas csapas érte városunk közbecsülésben álló polgármesterét, M a t é f f y Ferenc drt, édes anyja, özv. M a t é f f y Ferencné szül. Batik Lidianak a f. ho 22-én délelőtt bekövetkezett halalával. A munkas életü, derék matróna, akiben a polgarmesteren kivül M á t é f f y Kalman varm. fő jegyző és lapunk társ-szerkesztője: M a t é f f y László is édesanyjuk elvesztét siratják, rövid néhány órai szenvedés után halt meg a mondott időben, környezve szerető gyermekei és nagyszámu unokái által. Temetése ma délután 2 órakor lesz a Kossuth-utcai gyaszhaztól és a fajdalmas csapasról a család a következő gyaszjelentést adta ki:

„Alulirottak mély fajdalommal tudatják özv. M á t é f f y Ferenczné szül. B a t i k Lidiának a f. évi november hó 22-én délelőtt 10 órakor, élete 68-ik, özvegységének 4 ik évében történt gyaszos elhunytát. A boldogultnak temetése a f. hó 24-én déiután 2 órakor lesz, az ev. ref. egyház szertartása szerint, a Kossuth útcai lakasáról, az ág. ev. egyhaz temetőjébe. Aldas emlékezetén!«

— A kereskedelmi minisztérium munkaprogramja. A kereskedelemügyi minisztériumban serény munka folyik ez idő szerint. Az ipartörvény revizióján és a kivitel kérdésén kivül a minisztériumnak sok dolgot ád a szociálpolitikai helyzet. Az iparfelügyeleti intézmény decentralizációja tudvalevőleg küszöbön áll és e részben — értesülésünk szerint — a miniszter nemsokára konkrét javaslattal áll elő. De még ezeknél is több dolgot ad a kereskedelmi kormánynak a szövetkezeti ügy rendezése. Fontos és aktuális kérdés a vizierők értékesitésének kérdése is, melynek megoldása hatalmas lendületet fog adni a magyar iparnak.

— Államsegély a halászat fellenditésére. T a l l i á n Béla földmivelésügyi miniszter, méltányolva a halászat emelése körül kifejtett közhasznú tevékenységet, a csongradszegedi halászati társulatnak, — melynek kötelékébe Szentes is tartozik — megfelelő államsegélyt engedélyezett.

— Eljegyzések. B a n g a Sámuel Hódmezővásarhelyről a napokban jegyezte el maganak varosunkban B e r é n y i Rózsika kisasszonyt; — H a l á s z S z a b ó Dániel földink, a nagykikindai Bohn-szálloda főpincére f. hó 22-én jegyezte el maganak D o m b a i S z ű c s Mariskat.

— Az egyetemi ifjak szentesi köre a f. hó 19-én Budapesten tartott rendkivüli közgyűlése alkalmakor, a könyvtár gyarapitasára 100 koronát, a segélybizottsag rendelkezésére pedig további segélyezések céljából szintén ujabb 100 koronát szavazott meg. S z a k á l Antal lemondása folytan ugyanakkor könyvtárnokka S z a b ó Béla bölcsészettanhallgatót választottak meg. A gyűlés végén S e b e s t y é n Arthur orvostanhallgató igen ügyes szabad előadást tartott az orvostudomanyok köréből, — amit a közgyűlésen résztvett körtagok nagy figyelemmel hallgattak.

— Fülöp Riza hangversenye A kaszinó termében, kisszamú közönség előtt folyt le f. hó 19-én este F ü l ö p Riza operaénekesnő és fivére: F ü l ö p Alfréd hegedűművész hangversenye; — de akik a művész testvérpár előadását hallgattak, egyértelműen tehetnek tanúbizonysagot amellett, hogy magas szinvonalon all F ü l ö p Riza énektudása és F ü l ö p Alfréd hegedűjátéka egyforman és hogy művészetük egy szinvonalon áll azoknak a nagynevű művészi erőknek előadasával, akiket hallgatni: közönségünknek az utóbbi években alkalma volt. F ü l ö p Rizanak nemcsak énektudása áll magas szinvonalon, hanem ez a tudas olyan, különösen a felsőbb regiszterebben tisztan csengő, érces hanggal is párosul, hogy a gyérszámú hallgatóság nagy gyönyörűséggel hallgatta ezt — a kaszinó nagytermét egészen betöltő üde, hatalmas hangot, mig Fülöp Alfréd különösen sajátszerzeményű magyar abrandjának hegedűn eljátszásával váltott ki lelkes éljenzést és tapsot. A művésztestvérpar tőlünk Csongradra megy át, hol az ottani nőegylet javara rendeznek, szombaton este, a kaszinó termében művészestélyt.

— Templombál. Az evangelikus nőegylet nagy tancvigalma, melyet az egyház most épülő uj temploma belső felszerelése javára, f. hó 26-án, szombaton este a szinházteremben rendeznek, kiválóan fényes ikerűnek igérkezik, miután a vidékről is igen sokan készülnek Szentesre jönni erre az alkalomra. A tombola nyereménytárgyak ajándékozasa is szép sikerű s altalaban arra van kilátás, hogy az estély fesztelen, kedélyes vigalom lesz.

— Megfagyott egy hajtó gyermek. A f. hó 13-án a csongradi vadásztársulat tagjai közül többen B o z ó Mihály vadászterületén társasvadászatot tartottak. Mint ilyenkor rendesen, több csongradi gyermek napi 40—50 fillér bérért oda is szegődött. Este felé azután, midőn a vadászatot abba hagyták, S z á n t a i István földmunkás 10 éves András nevű kis fia, valószinű, hogy egész napi fáradalom és a hideg miatt rosszul lett. Panaszkodott tehát társainak, hogy ő már egy lépést sem tehet tovább, hanem vigyék be egy rokona tanyájára. Lelketlen társai azonban csak mintegy 100 lépésnyire vitték a tanyahoz és ott letették azzal a kijelentéssel, »ha nem jössz, hát itt hagyunk« és ott is hagyták a tarlón. A kis 10 éves, anélkül is vékony gunyába öltözött fiu oda vánszorgott egy csomó kukorica-szár mellé és reggel ott találták megfagyva. A kir. jbiróság a vizsgálatot ez ügyben elrendelte. Ez alkalommal felhivjuk a szülőket arra, hogy a téli társas vadaszatokra gyermekeiket csak úgy engedjék el, ha azok jó meleg ruhaba vannak öltözve. A vadászok figyelmét pedig arra, hogy hitvány ruhaba öltözött gyermekeket a téli vadászatok alkalmával hajtókul ne alkalmazzanak.

— Időjelzés. M e t e o r jelenti: A 14-ki csomópont hatása alatt, miként jeleztem, a fagy és ezzel együtt a téli idő egész pontosan beallott. A havazás az ország több vidékén 17—20-án kezdődött és ha a napon ciklonos hatasok jönnek elő, különösen december hó elején varhatunk nagyobb mérvű havazást, leginkább a december 3-ki csomópontkor, vagy a körül. A száraz hideg kedvezőtlenül fog hatni a különben igen szépen kikelt vetésekre akkor, ha ciklonos hatások a napon nem jönnek elő. A ciklonos hatások esetére nagy mérvben erősülne a hideg, de ezzel nagyobb havazás is állana be, ami a vetéseket megvédené. A 20-ki csomópont hatáskörében kitörések is lehetnek és ezek enyhületet hoznának csekélyebb hóeséssel.

— Tápéi csendélet. Tápén, mint sok helyütt, abban a jambor hitben él az egyszerü nép, hogy az adó azért fizetődik, hogy a birónak, meg a jegyzőnek legyen elég pénze. A tápéiaknak erre a közjogi tévedésére alaposan rácafolt a f. hó 21-én éjjel, néhány élelmes betörő. Már az is furcsa, hogy Tápén betörő kerül. Hiszen ott majd minden haznál kerül egy-két házőrző kutya abból a fajtaból, amiről fel van jegyezve, hogy akár kicsi, akár nagy, nem ugat hiaba. Azon az éjszakán azonban, úgy látszik, hiába ugattak a tapéi kutyak, mert a betörők zavartalanul garázdalkodtak T ö r ö k István birónál, meg C s e h Andrásnal. A tápéiak közjogi tévedése ezen alkalommal akként cáfolódott meg, hogy mig a betörők a község birójától hazi hemme-holmin kivül mást nem vihettek el, addig C s e h Andrástól, aki se nem biró, se nem jegyző 260 koronát emeltek el. Az ismeretlen betörőket nyomozzák.

— Tombolatárgyak. A szentesi evang. nőegylet tancestélyéhez folytatólag a következők voltak szivesek tombolatargyakat beküldeni: id. P u r j e s z Mórné úrnő egy szivarasztalka. S z a l a y Istvanné úrnő egy diszes tűparna, egy darab sörös diszkorsó, egy ridikül taplóból. Özv. K o l p a s z k y Mihalyné úrnő egy csemege állvany üvegből; 6 kis tanyérral, 2 drb fali disztányér, 2 drb viragtartó. F r i d r i c h Janos úr egy drb olajfestmény. B e r g e r Berta és Róza úrnők 2 drb festett üvegből készült fali polc. D o m o n y i Mária úrnő egy legyezői 2 drb. tacz kendő. B e r n á t h Elekné úrnő 6 személyre fekete kávéskészlet, 1 cukortartó, 1 cukór állvany, S o ó s Pal úr 10 koronat. A nemes szivű adományozóknak a vigalmi bizottsag nevében halás köszönetemet nyilvánitom. Dr Matéffy Ferenczné vig. biz. elnök.

— A nyomor áldozata. A nyomor sok gyermektragédianak volt mar okozója. F. hó 22-én is egy ilyen gyermektragédiaról értesitették Dorozsmáról a szegedi kir. ügyészséget. Özvegy K á d á r Józsefné Viktória nevü leánya ezelőtt hat hónappal törvénytelen gyermeket szült. Az anyja bement Szegedre szoptatós dajkának és kis gyermekét — mint a följelentés mondja, hatósági engedély nélkül az anyjára bizta. A gyermek folytonosan betegeskedett és mikor a községi orvos f. hó 19-én megjelent a szenvedő cseppség betegágyanál, a gyermeket lesovanyodva, sorvadt allapotban taialta. Az orvos ekkor megallapitotta, hogy a gyermek a rossz taplálkozas következtében betegedett meg s aztan f. hó

22-én meg is halt. A vizsgálat foganatositására Magay Lajos dr. vizsgálóbiró még aznap kiútazott a helyszinére.

— **A rejtélyes órás.** A horgosi csendőrség egy Fáber Vilmos nevű zugórást keres aki javitásra szánt órákkal szélhámoskodott Horgoson és a szegedi tanyákon, becsapva sok szegény családot. Fáber Vilmos ez évi február havában szabadult ki a szegedi csillagbörtönből, ahol egy esztendőt raboskodott csalásért. Alig nyilt meg előtte a börtön ajtaja, rögtön arra gondolt, hogy munka nélkül minél több pénzt szerezzen és mihamarább jó napokat lásson. Horgosra tette át működése szinterét és ott órásnak adva ki magát, derűre-borura szedte össze javitás céljából az órákat, majd ugyanily minőségben a szegedi alsótanyákat járta be. A javitásra összeszedett órákat aztán eladogatta és vigan élt ezek árából. Olyan jól jövedelmezett ez az üzlet, hogy áprilisban nőül vette egy horgosi család jóravaló leányát. Az órás iparos tekintély volt a szerény horgosi család előtt, akire szivesen bizták rá leányuk sorsát. Annál kegyetlenebb volt a csalódás, mikor egy szép napon Fáber eltünt a háztól. Hetek óta hirt sem hallottak róla s már azt hitték, valami baj érte, mikor egyszer csak fegyveres csendőrök keresték. Ekkor derült ki, hogy Fáber szélhámoskodott. Ügyével most a büntető biróság foglalkozik.

— **Vásár.** Kiskundorozsmán december 4—5 én lesz az idei téli országos vásár megtartva, melyre mindenféle labasjószág, tehat sertés is szabadon felhajtható.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« november 20-iki száma tizenhét képet közöl, melyek közül nyolc a Műcsarnok imént megnyilt téli kiállításának kiválóbb festményei közül való. Ezek: báró Mednyánszky László, Stetka Gyula, Ujvary Ignác, Pallya Celesztin, Bihari Sándor, Gergely Imre, Jendrassik Jenő és Innocent Ferencz festményei. Két kép van e számban a gödöllői udvari vadaszatokról, s ugyancsak kettő a keletázsiai harctérről. A többi közlemények a következők: »Az amerikai elnökválasztás«. (Roosevelt és ellenjelöltje, Parker arcképeivel.) — König György cikke. »Gróf Bercsényi Miklós csaladjának Franciaországba szakadt ivadékairól«. — »Véres diakzavargások Pest város utcain a XVIII. szazadban« cimü korrajz befejezése. — Farkas Imre két költeménye. — Anthony Hope »Peggy a kotnyeles« czimü regényének folytatasa s Oszipov »A varég« cimü orosz regényének vége, mind a kettő képekkel, továbbá gróf Andrássy Gyula nagy figyelmet keltett uj könyvének bcháto ismertetése, a Putilovdombi csatatér (képpel), a gödöllői királyi vadaszatokról (2 képpel), Bernhardt budapesti vendégszerepléséről (4 képpel), a Műcsarnok téli kiállitásának ismertetése, a liaojangi megerősitett orosz hadallás, (részletes térképpel) stb. — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok.

A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Politikai Ujdonságok«-kal és »Világkróoikák«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franlin-társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Nepiap« a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, jélévre 2 kor. 40 fillér.

Vasúti-menetrend.

Érvényes 1904. október 25-től.

Szentes—Hmvásárhely—Szeged:

Szentesről indul 4 óra 47 perc éjjel 8 óra 24 perc délelőtt 5 óra 39 perc délután

Szegvárról indul 5 óra 10 perc éjjel, 8 óra 48 perc délelőtt, 6 óra 10 perc délután.

Mindszentről indul 5 óra 48 perc éjjel, 9 óra 24 perc délelőtt, 6 óra 46 perc délután.

Hódmező Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 15 p. délelőtt, 7 ó. 39 p. este.

Szegedre érkezik 7 óra 55 perc reggel, 11 óra 17 perc délelőtt, 10 óra 55 perc este.

Szeged—Hmvásárhely—Szentes:

Szegedről indul 3 óra 30 perc éjjel, 2 óra 44 perc délután, 7 óra 20 perc este.

Hm.-Vásárhelyről indul 7 óra 22 reggel, 3 óra 50 perc délután, 8 óra 36 perc este.

Mindszentről indul 8 óra 26 perc reggel, 4 óra 54 perc délután, 9 óra 40 perc este.

Szegvárról indul 8 óra 50 perc reggel, 5 óra 19 perc délután, 10 óra 3 perc este.

Szentesre érkezik: 9 óra 10 perc reggel, 5 óra 38 perc délután, 10 óra 23 perc este.

Szentes—Szolnok—Budapest:

Szentesről indul 7 óra 3 perc reggel, 11 óra 10 perc délelőtt, 6 órakor este.

Tőkéről indul 7 óra 39 perc reggel, 11 óra 46 perc délelőtt, 6 óra 32 perc este.

Ksztmártonból 8 óra 21 perc délelőtt 12 óra 32 perc délután, 7 óra 22 perc este.

Tiszaföldvárról 9 óra 11 perc d. e. 1 óra 27 perc d u., 8 óra 14 perc este.

Pusztatenyőről 10 óra 16 perc d. e. 2 óra 36 p d. u. 9 óra 19 perc este.

Szajolról indul 10 óra 35 perc d. e., 2 óra 59 perc délután, 9 óra 41 perc este.

Szolnokra érkezik 11 ó. — p. délelőtt, 3 óra 25 perc délután, 10 óra 6 perc este.

Budapestre érkezik 1 óra 10 perc d. u, 6 óra 40 perc este, 5 órakor reggel.

Budapest—Szolnok—Szentes:

Budapestről indul 10 órakor éjjel, 8 óra 10 p reggel, 2 óra 15 perc délután.

Szolnokról indul 3 óra 21 perc éjjel, 11 óra 25 perc delelőtt; 4 óra 48 perc délután

Szajolról indul 3 óra 52 perc éjjel, 12 óra 57 perc délután, 5 óra 18 perc délután.

Pusztatenyőről indul 4 óra 16 perc reggel, 12 óra 18 perc délután, 5 óra 36 perc délután

Tiszaföldvárról indul 5 óra 50 perc reggel, 1 47 perc délután, 6 óra 42 perc éjjel.

Kunszentmártonból 7 ó. 8 p. reggel, 2 óra 58 p délután, 7 óra 33 perc éjjel.

Tőkéről indul 7 óra 38 perc reggel, 3 óra 30 perc délután, 8 órakor este.

Szentesre érkezik 8 óra 12 perc reggel, 4 óra 1 perc délután, 8 óra 30 perc ejjel.

Budapest—Félegyháza—Csongrád:

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel 2 óra 30 perc délután.

Félegyházáról indul 12 óra 25 perc délután, 5 30 perc délután.

Gátérről indul 12 óra 51 perc délután, 5 óra 58 perc délután.

Kónyaszékről indul 1 óra 8 perc délután, 6 óra 16 perc este,

Csongrádra érkezik 1 óra 25 perc délután, 6 33 perc este.

Csongrád—Félegyháza—Budapest:

Csongrádról indul 9 óra 15 perc reggel, 1 óra 50 perc délután.

Kónyaszékről indul 9 óra 33 perc reggel, 2 óra 7 perc délután.

Gátérről indul 9 óra 56 perc reggel, 2 óra 27 perc délután.

Félegyházára érkezik 10 óra 20 perc délelőtt 2 óra 50 perc délután.

Budapestre érkezik 1 óra 25 perc délután, 7 óra 10 perc este.

Felelősszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Társszerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Kiadótulajdonos „Szentes és Vidéke" könyvnyomda

Harisnyakötés.

Uj harisnyáknak kötögéppel való kitünő kötésére, vagy hibás harisnyáknak ugyancsak gépkötéssel való fejelésére ajánlkozik, — a t. közönség jóindulatu pártfogását kérve:

Weitzner Sándorné.

Lakása: Szentesen, kisposta-utca.

Házőrzőnek,

könnyebb házi munkák elvégzésére, 1—2 jószág gondozására is ajánlkozik

Horváth János.

Lakása IV. tized 759. házszám alatt. Tudakozódhatni lapunknál is.

Cimbalmot vagy hegedűt

és azokra a kottát, a mai korban általánossá vált tandijért tanitom. — A tanulni óhajtók szives megkeresését Ugrai Antal kispiactéri vendéglős úrhoz kérem. — Szentes, 1904. nov. hó.

Tisztelettel:

Molnai Bandi,
karmester.

4467|tkv. 1904.

Árverési hirdetmènyi kivonat.

A szentesi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Nédli János és Marisler Ferdinand végrehajtatónak Öze Józsefné Marisler Magdolna végrehajtást szenvedett elleni 138 korona 30 fillér költség mint tőke követelés és jár. iránti végrehajtasi ügyében a szentesi kir. járasbiróság területén fekvő a szentesi 1508 sztjkvben. A † 1949 hrsz a. felvett beltelkes házból Marisler Magdolna Öze Józsefnét illető öttizenketted részre illetve a végrehajtási törvény 156 § a értelmében az egész ingatlanra 1117 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904 évi deczember hó 15 ik napjának délelőtti 9 órájakor e telekkönyvi hatóság helyiségében megtartadó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat vagyis 111 korona 70 fillért készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabalyszerű elismervényt atszolgáltatni.

Kelt Szentesen a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnal, 1904. évi szeptember hó 25 ik napján.

KATKICS,
kir. albiró.

Védjegy: „Horgony".

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, osúznál** és **meghüléseknél** bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a **„Horgony"** védjegygyel és a **Richter** czégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszertára
az **„Arany oroszlánhoz", Prágában,**
Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

ÉRSEK IMRE I. tized 698. sz. háza, mely üzlethelyiségnek is alkalmas, ugyszintén az I. tized 689. számú háza, mely gazdasági épületekkel van ellátva, jutányosan szabad kézből eladó.

Ertekezhetni lehet I. tized 698. számú háznál, vagy lapunk könyvnyomdájában.

Nyomatott a »Szentes és Vidéke« könyvonymda gyorsajtóján Szentesen 1904